

Kaupunkiympäristön toimialan talousarvio 2026

Kaupunkirakennelautakunta 17.09.2025

5745/02.02.00/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

henkilöstö- ja talouspäällikkö Anne Simonen-Ruuskanen

puh. 044 718 5116

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

apulaiskaupunginjohtaja KYP Jari Kyllönen

Kaupunkirakennelautakunta antaa liitteenä olevan talousarvioesityksen.

Päätös

Selostus

Vuoden 2026 talousarvion laadinnan lähtökohtana on kaupunginvaltuuston 16.5.2022 vahvistama Kuopio 2030 -strategia, johon talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelu perustuu. Kaupunkitasoiset, valtuustoon nähden sitovat tavoitteet valmistellaan osana talousarvion valmistelua.

Kaupunginhallitus hyväksyi 2.9.2025 kokouksessaan vuoden 2026 talousarvion euromääräisen kehyksen kaupungin palveluille. Talousarviokehyksessä kaupunginhallitus määrittelee reunaehdot lautakunnille talousarvion laatimiseksi.

Keväällä kaupunginhallitus asetti -330,8 milj. euron toimintakatekehysten koko kaupungin tasolle. Valtuustokauden vaihduttua kesäkuun alussa, on tehty uusi tilannearvio ja jaettu kehys kaupungin palveluille lautakuntien talousarvioesitysten valmistelua ohjaamaan. Kehyksen tarkistuksessa on hyödynnetty kaupungin talouden tuoretta tilannekuvaa kuluvan vuoden toisessa osavuositarkistuksessa ja valtiovarainministeriön talousarvioesitystä valtion vuoden 2026 valtion budjetiksi. Kehyksen tarkistamiseen on lisäksi vaikuttanut elokuussa päivitetty kuntakohtainen veroennustekeskitys. Investointiohjelma vuodelle 2026 on pidetty talouden tasapainotusohjelmassa suunnitellulla 75 milj. euron tasolla ja sen mukaisesti on tarkasteltu lainanottotarvetta ja vaikutusta kaupungin rahoituskustannuksiin.

Tarkistettu koko kaupungin toimintakatekehys vuodelle 2026 on yhteensä -330,6 milj. euroa, mikä on lähes sama kuin keväällä asetettu kehys. Tarkistettu talousarviokehys päättyy tuloarvioiden korjauksen jälkeen – 3,0 milj. euron tulokseen vuonna 2026. Alijäämän supistuminen etenee talouden tasapainotusohjelman linjausten mukaisena.

Palveluille annettava toimintakatekehys on tiukka. Se edellyttää, että talouden tasapainotusohjelmassa päätetyt linjaukset mm. palveluverkkomuutoksista saatavista

kustannushyödyistä sisällytetään talousarvioon. Lisäksi johtamisjärjestelmän uudistuksen tulee vähentää menoja käytännössä kaikissa palveluissa. Kehykseen pääsemiseksi palveluissa tulee tarkastella ennakoluulottomasti henkilöstömenoja ja asettaa selkeät tavoitteet työhyvinvoinnin paranemiselle sekä työssäolopäivien lisäämiselle.

Teknisenä muutoksena toimintakatekehukseen vaikuttavat hallinnon tukipalveluissa tapahtuneet organisointi- ja henkilöstömuutokset, joiden nettovaikutus koko kaupungin tasolla on nolla. Kehys on annettu vuoden 2025 rakenteen mukaisena, mikä talousarviovalmistelun edetessä muokataan johtamisjärjestelmän uudistuksen 1.1.2026 sisältöä vastaavaksi.

Lautakuntien tulee esittää vuoden 2026 tuloarviot ja määrärahat ja keinot toimintakatetavoitteeseen pääsemiseksi talousarvion valmisteluajataulun mukaisesti viimeistään 19.9. Kaupunkiympäristön toimialan neuvottelu kaupunginhallituksen puheenjohtajan, lautakunnan puheenjohtajan, keskeisten viranhaltijoiden ja talousjohdon kesken talousarvioesityksiin sisällytettävistä muutoksista ja talouden tasapainotustoimenpiteistä on pidetty 4.9.2025. Lautakuntien talousarvioesitysten tulee sisältää myös toimenpiteet valtuustoon nähden sitoviin tavoitteisiin sekä henkilöstösuunnitelman.

Kaupunkiympäristön toiminta toteuttaa merkittävältä osin kaupungin kasvu- ja kilpailukykystrategian tavoitteita infrastruktuurin, tonttitarjonnan, liikennejärjestelmän sekä kaupunkiympäristön toimivuuden ja laadun osalta. Toiminta vaikuttaa merkittävästi kaupungin vetovoimaisuuteen ja asiakastyytyväisyyteen. Kaupunkistrategian tavoitteiden toteutuminen edellyttää riittävää ja monipuolista asuin- ja yritystonttivarantoa. Kaupungin tavoite täydennysrakentamisen lisäämisestä nykyistä kaupunkirakennetta tiivistämällä edellyttää onnistuakseen hyvää avointa vuorovaikutusta ja osallistamista.

Asukkaiden osallistumiseen etsitään uusia muotoja mm. digitalisaation mukanaan tuomilla uusilla mahdollisuuksilla. Sähköisiä palveluja kehitetään ja tietomallipohjaiseen suunnitteluun panostetaan.

Talouden tasapainotusohjelman myötä suunnittelun tavoitteissa korostuvat kaupungin elinvoiman ja elinkeinotoiminnan edistäminen.

Investointien painopiste on suunnattu kasvua tuottaviin hankkeisiin. Kasvavan Kuopion yksi tärkeimmistä kehittämisalueista on Savilahden alue. Merkittäviä investointeja kohdistuu myös Mölymäen ja Hiltulanlahden alueille sekä Saaristokadun ja Tehdaskadun ympäristöön, Leväsentielle ja Vehmersalmen taajamaan.

Joukkoliikenteen runkolinjojen varrella vauhditetaan täydennysrakentamista selvityksellä ja siihen pohjautuvilla asemakaavatoilla. Erityisenä tavoitteena on monipuolistaa kerrostalovaltaisia alueita pientaloilla. Ensimmäisessä vaiheessa keskitytään Kelloniemen ja Neulamäen väliselle alueelle runkolinjan 4 varrelle.

Kunnossapidettävät alueet laajenevat vuosittain kaupungin kasvun myötä.

Kunnossapidettävien alueiden hallinta edellyttää omaisuudenhallintajärjestelmän ja urakoiden yhteensopivuutta. Kunnossapidon tasoa tarkastellaan jatkuvasti, mutta erityisesti

alueurakoiden kilpailutuksien yhteydessä. Korjausvelan kasvun hillitsemiseksi rahoitusta varattava korjauspäälylystyksiin ja urapaikkauksiin

Kaupunkiympäristön toimialan talousarvio on laadittu kaupunginhallituksen asettamaan kehykseen, joka on toimintakatteeltaan 0,5 milj. euroa. Talousarvioon on kuitenkin jouduttu sisällyttämään hyvin korkeita tulotavoitteita erityisesti maaomaisuuden tuottojen osalta. Talouden tasapainottamisen toimenpiteet on huomioitu talousarvion laadinnassa.

Kaupunkiympäristön henkilöstössä on vaihtuvuutta eläköitymisten vuoksi. Tämä vaatii paljon perehdyttämistä ja oppimista työyhteisöltä. Henkilöstösuunnittelu keskittyy tehtäväkuvien uudelleenjärjestelyn suunnitteluun ja toteuttamiseen sisäisin järjestelyin sekä uusien tehtäväkuvien kirkastamiseen ja tiimityöskentelymallin kehittämiseen.

Kaupunkiympäristön toimialan toiminnan painopisteet, toimintaympäristö ja muutokset vuodelle 2026, toimenpiteet valtuustoon nähden sitoviin tavoitteisiin sekä henkilöstösuunnitelma on esitetty liitteenä.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys julkaistaan 9.10.2025, josta se etenee kaupunginhallituksen käsittelyyn 21.10. Kaupunginvaltuusto päättää veroprosenteista 17.11. ja talousarviosta 1.12.

Vuoden 2026 talousarviota ja aineistoa esitellään lautakunnalle kokouksessa tarkemmin.

Vaikutusten arviointi

Kaupunkiympäristön toimialan toimenpiteet leikkipaikkaverkoston kehittämisessä ja saneerauksissa tukevat erityisesti lasten ja nuorten mutta myös kaikenikäisten aktiivista toimintaa. Myös ulkoilu- ja virkistyspaikkojen sekä liikuntapaikkojen rakentaminen edistävät innostavaa arjen toimintaa.

Resurssiviisas Kuopio -ohjelman toteuttaminen, luonnon monimuotoisuusohjelma, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen sekä materiaalien kierrätys infrasuunnittelussa ja rakentamisessa ovat esimerkkejä ympäristöön vaikuttavista toimenpiteistä.

Yritystonttitarjonnasta huolehtiminen, investoinnit sekä urakoiden monipuoliset toteutusmuodot niin rakentamisessa kuin kunnossapidossa parantavat erityisesti paikallisten yritysten toimintaedellytyksiä. Tonttitarjonnan kautta luodaan edellytykset yritysten toimipaikkojen sijoittumiselle. Tonttitarjonta mahdollistaa rakentamisen ja sen piirissä työskentelevien yritysten toiminnan. Yritysten tarjoamien harjoittelupaikkojen avulla nuoret pääsevät työelämään ja saavat oppia alan tehtävistä.

Pitkään jatkuessaan omakotitonttien niukka luovutusmäärä aiheuttaa lapsiperheille soveltuvien asuntojen osalta pulaa ja hintojen nousua. Näin käy varsinkin, jos vaihtoehtoisia kohteita esimerkiksi rivitalojen muodossa ei rivitalotonttien vähyyden takia voida rakentaa.

Ulkoinen karttapalvelu tarjoaa paikkatietoa, jota sekä kuntalaiset että yritykset hyödyntävät. Karttapalvelusta on saatavissa laajasti tietoa rakennetusta ympäristöstä sekä ympäristönsuojelualueista.

Lupa- ja valvontapalveluissa yritysmuönteinen asiakaspalvelu on keskeistä. Hyvää ympäristöä luodaan ja siitä huolehditaan myös lapsia ja nuoria, heidän terveyttään ja hyvinvointiaan ajatellen.

Toimivallan peruste

Kaupunkiympäristön toimialan toimintasääntö § 9

Liitteet 5745/2025 Talousarvio 2026